

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1.-3/19/3549

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni juhtivinspektor Sirje Biin
Otsuse tegemise aeg ja koht	20.11.2019, Tallinn
Vaide esitamise aeg	04.10.2019
Teabevaldaja	Eesti Teadushuvihariduse Liit e-posti aadress: juhatus@teadushuvi.ee
Vaide esitaja	Mittetulundusühing Ökokratt e-posti aadress: info@okokratt.ee

RESOLUTSIOON:

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

- 1) jätta vaie rahuldamata;
- 2) teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Kui Andmekaitse Inspektsioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 lg 2). Kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil, saab vaide esitaja 30 päeva jooksul pöörduda tema vastu halduskohtusse.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. MTÜ Ökokratt esitas Andmekaitse Inspektsioonile 04.10.2019 vaide Eesti Teadushuvihariduse Liidu (ETHL) peale teabenõude täitmata jätmise tõttu.
2. Andmekaitse Inspektsioon tegi 15.10.2019 ETHL-le järelepärimise.
3. ETHL vastas järelepärimisele 22.10.2019.
4. MTÜ Ökokratt esitas menetluse lõpuni viimise taotluse.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Pöördume Teie poole lähtudes avaliku teabe seaduse §46.

Käesolevaga palume algsatada lähtudes avaliku teabe seaduse § 45 järelevalve menetlus Andmekaitse Inspektsioonil Eesti Teadushuvihariduse Liit MTÜ (ETHL) teabenõude mittetäitmisega.

Soovime teabevaldajalt informatsiooni, millise kohta oleme esitanud teabenõude e-postiga eelnevalt 02.10.2019. Vastuse palume edastada digitaalselt e-postiga aadressile info@okokratt.ee.

MTÜ Ökokratt pöördus e-posti teel 26.09.2019 (Lisa1) Eesti Teadushuvihariduse Liit poole, mille liige MTÜ Ökokratt on. Eesti Teadushuvihariduse Liit põhikirja punkt 2.4.4. kohaselt on liikmel õigus saada juhtorganitelt igakülgset teavet Liidu tegevuse kohta. Lähtudes eelnevast palusime edastada Eesti Teadushuvihariduse Liit (ETHL) juhatuse- ja üldkoosolekute protokollid ning otsused alates jaanuar 2018 kuni september 2019 e-posti aadressile info@okokratt.ee. Soovitud protokolle ja otsuseid MTÜ Ökokratt aadressile pole tänaseni edastatud.

ETHL täidab avalikke ülesandeid. Eesti Noorsootöö Keskus ja Eesti Teadushuvihariduse Liidu vahel on sõlmitud riigieelarvelise toetuse kasutamise leping 2018. ja 2019. aastal.

02.10.2019. esitasime teabenõude (Lisa 2) Eesti Teadushuvihariduse Liit MTÜ, milles palusime edastada Eesti Teadushuvihariduse Liit juhatuse- ja üldkoosolekute protokollid ning otsused alates jaanuar 2018 kuni ka. oktoober 2019 e-posti aadressile info@okokratt.ee.

03.10.2019 vastas e-kirjaga (Lisa3) juhatuse liikmelt Hr Heilo Altin: Pikendame Teie teabenõude täitmist seoses ülesande aeganõudva iseloomu ning põhitegevuste täitmata jäämise tõttu 15 tööpäeva võrra kuni 22. oktoobrini.

Avaliku teabe seaduse § 19. Teabenõude täitmise tähtaja pikendamine.

Avaliku teabe seaduse §19 kohaselt saab teabenõude tähtaega pikendada 15 päeva võrra kui teabevaldajal on vaja teabenõuet täpsustada või kui teabe väljaselgitamine on aeganõudev ning teabevaldaja teavitab tähtaja pikendamisest koos põhjendustega viie tööpäeva jooksul.

ETHL juhatuse liige, Hr Heilo Altin, ei ole oma kirjalikus vastuses MTÜ Ökokratt soovinud teabenõuet täpsustada ega põhjendanud, miks on olemasolevate dokumentide edastamine aeganõudev ning millised ETHL põhitegevused takistavad olemasolevate Eesti Teadushuvihariduse Liit juhatuse- ja üldkoosolekute protokolle ning otsused alates jaanuar 2018. kuni ka. oktoober 2019. edastamast.

Rõhutame, et tegemist on koostatud Eesti Teadushuvihariduse Liit juhatuse- ja üldkoosolekute protokollidega ning otsustega, millise töötlemiseks ning edastamiseks pole vajalikud lisatoimingud.

Peame oluliseks pöörata tähelepanu olukorrale, et ETHL põhikirja punkt 1.1. kohaselt tegutseb katuseorganisatsioon avalikes huvides. Põhikirja punkt 5.6. kohaselt üldkoosoleku kohta vormistatakse protokoll, millele kirjutavad alla koosoleku juhataja ja protokollija. Põhikirja punktis 7.7. määratletakse ETHL juhatuse pädevus sh Liidu poolt taotletud toetuste andmise ja sponsoreerimise otsustamine ning Liidu ametlike seisukohtade vastuvõtmine Liidu liikmete ühistes huvides.

Märgime, et ETHL on sõlminud riigieelarvelise toetuse kasutamise lepingu Eesti Noorsootöö Keskusega avalike ülesannete täitmiseks 2018. ja 2019. aastal.

Avaliku raha kasutamine nõuab ETHL-ilt läbipaistvust ja seaduste täitmist sh juhatuse- ja üldkoosolekute protokollide otsuste edastamist liikmetele ning kasvõi nende avaldamist kodulehel.

Kinnitame, et ei pöördu halduskohtu poole ise ega volitatud isiku kaudu kui järelevalve menetlus algatatakse.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Inspektsiooni järelepärimine

Selleks, et välja selgitada, kas antud juhul tuleneb vaide esitaja õigus teavet saada sisesuhtest (liidu liikmena) või avaliku teabe seaduse alusel, palus inspektsioon vastata järgmistele küsimustele:

1. Kuidas saab ETHL liige teavet liidu tegevuse kohta? Kas selleks on vaja eraldi pöördumist?

2. Kas liidu liige saab juhatuse ja üldkoosoleku otsuseid ning protokolli suuremas mahus kui muud isikud (s.o igaüks avaliku teabe seaduse § 1 mõttes) teabenõudega?
3. Kas vaide esitaja küsitud otsused ja protokollid (jaanuar 2018 – oktoober 2019) kajastavad avaliku ülesande täitmist ja/või riigieelarveliste toetuste kasutamist, st kas on tegemist avaliku teabega, mida on õigus küsida igaühel?
4. Kas olete vaide esitaja 26.09 ja 02.10.2019 pöördumisi käsitletud liidu liikme päringuna liidu tegevuse kohta teabe saamiseks või nn igaühe teabenõudena avaliku teabe seaduse mõttes?

Eesti Teadushuvihariduse Liidu vastus:

1. Eesti Teadushuvihariduse Liidu (ETHL) liige saab teavet liidu tegevuse kohta läbi järgmiste kanalite:

- a. Ühisüritused valdkonna inimestele (koolitused, seminarid, kevad- ja sügiskool)
- b. E-maili loend
- c. Sotsiaalmeedia
- d. Telefon
- e. www.teadushuvi.ee

Info, mida liikmed ei saa läbi nende kanalite, küsitakse pöördumiste teel.

2. Liidu liige saab üldkoosoleku protokollid läbi meie veebi. Tunnistame, et need ei olnud lehel lihtsalt leitavad, kuid asuvad nüüd siin: <https://www.teadushuvi.ee/meist>

Juhatuse protokolle me ei avalikusta, kuid avalikustame juhatuse protokollides tehtud otsused lähtuvalt põhikirja punktist 7.12. Tunnistame, et nende otsuste avalikustamine ei toimunud kõige selgemal viisil kõikidele liikmetele, kuid oleme nüüdseks selle kitsaskoha lahendanud ning jagame protokollide otsuseid e-maili loendi teel.

3. Meie hinnangul, mis tugineb juristide seisukohtadele, ei täida ETHL avalikke ülesandeid ning ei ole seega avaliku teabe valdaja. Lisame siinkohal selgituse: „Avaliku ülesande määratlust seadustes ei ole, kuid avalikke ülesandeid võib määratleda kui seaduse, haldusakti või lepinguga pandud ülesandeid. Avaliku ülesande täitmise hulka kuulub ka avaliku teenuse osutamine. Avaliku teabe seaduse § 5 lg 2 sätestab samuti, et eraõiguslikule juriidilisele isikule ja füüsilisele isikule laienevad teabevaldaja kohustused, kui isik täidab seaduse, haldusakti või lepingu alusel avalikke ülesandeid, sealhulgas osutab haridus-, tervishoiu-, sotsiaal- või muid avalikke teenuseid, – teabe osas, mis puudutab nende ülesannete täitmist. Antud juhul ei tulene seadustest TEAHU-le mingeid pädevus- või volitusnorme. (Näiteks Tartu Ülikool täidab avalikku ülesannet, kuivõrd tema pädevus- ning volitusnormid tulenevad Tartu Ülikooli seadusest). Samuti ei ilmne teie poolt esitatud materjalidest, et riik oleks TEAHU suhtes väljastanud haldusakti. Haldusmenetluse seaduse § 51 lg 1 kohaselt on haldusakt haldusorgani poolt haldusülesannete täitmisel avalikõiguslikus suhtes üksikjuhtumi reguleerimiseks antud, isiku õiguste või kohustuste tekitamisele, muutmisele või lõpetamisele suunatud korraldus, otsus, ettekirjutus, käskkiri või muu õigusakt. Ka ei nähtu teie poolt esitatud materjalidest, et TEAHU oleks sõlminud riigiga haldus- või tsiviilpingu, millest tuleneks TEAHU-le avaliku ülesande täitmise kohustus. Teadaolevalt on riigi ja TEAHU vahel sõlmitud üksnes riigieelarvelise toetuse leping, millest ei nähtu avaliku ülesande täitmise kohustust. Edastatud protokollist ei nähtu samuti TEAHU-le avaliku ülesande andmist. Protokollist nähtuvalt on TEAHU määratud kolmeks aastaks üksnes HTM-i strateegiliseks partneriks. HTM-i kodulehelt leitava informatsiooni kohaselt on HTM-i strateegiline partner 1) vähemalt 3 aastat (või põhjendatud juhul vähem) tegutsenud organisatsioon, kes panustab Haridus- ja Teadusministeeriumi valdkondade (haridus-, teadus-, noorte ja keeleveldkonna) poliitika kujundamisse, sellega seotud seadusloome ja strateegiate väljatöötamisse ning muutmisse, sh osaleb valdkondlikes töögruppides; 2) katusorganisatsioon, mis ühendab mõne HTMi valdkonna organisatsioone ja panustab valdkonna strateegiliste eesmärkide elluviimisse; 3) organisatsioon, mis tegeleb haridus-, teadus-, noorte ja keeleveldkonna strateegiliste eesmärkide elluviimisega. Haridus- ja teadusminister annab strateegilistele partneritele käskkirjaga kindluse vähemalt kolmeaastaseks püsirahastuseks, mis võimaldab tegeleda pikaajaliste eesmärkide täitmisega. Kõigi partneritega koostatakse läbirääkimiste tulemusel

koostöökokkulepped, kus fikseeritakse, mis tegevusi HTM neilt oma eesmärkide elluviimisel soovib ja ootab. Eelnevast saab järeldada, et strateegiliseks partneriks olemine ei tähenda avaliku ülesande täitmist, vaid koostööd riigiga riigi jaoks olulistest valdkondades.

4. Oleme käsitlenud vaide esitaja 26.09.2019 pöördumist, kui Liidu liikme pöördumist, millele vastamise tähtaega pole me põhikirjas välja toonud. Küll aga vastame pöördumisele hiljemalt 30 päeva jooksul. 02.10.2019 esitatud päring on teabenõue, mis on sisuliselt sama, mis eelnev päring. Teabenõudele vastamise kohustust me endal ei näe, kuid vastame vaide esitaja liikme päringule. Meie hinnangul saab sellega vaide esitaja enda valdusesse soovitud info.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Andmekaitse Inspeksioon teostab järelevalvet avaliku teabe seaduses ning isikuandmete kaitse üldmääruses ja isikuandmete kaitse seaduses sätestatud nõuete täitmise üle.

Isiku õigus teabenõuet esitada tuleneb avaliku teabe seadusest (AvTS). AvTS § 1 sätestab selle seaduse eesmärgi, milleks on tagada üldiseks kasutamiseks mõeldud teabele avalikkuse ja igäühe juurdepääsu võimalus, lähtudes demokraatliku ja sotsiaalse õigusriigi ning avatud ühiskonna põhimõtetest ning luua võimalused avalikkuse kontrolliks avalike ülesannete täitmise üle.

Praegusel juhul küsis vaide esitaja teavet Eesti Teadushuvihariduse Liidult selle liikmena. See selgub nii teabenõudest kui ka vaidest, kus on viited liidu liikmeks oleku kohta ja põhikirjale, kust tuleneb liikme õigus teabe saamiseks. Eesti Teadushuvihariduse Liidu vastusest nähtuvalt on ka liit vaide esitaja pöördumist käsitlenud liidu liikme pöördumisena.

Eesti Teadushuvihariduse Liidu põhikirja punkti 2.4.4. kohaselt on liidu liikmel õigus saada juhtorganitelt igakülgset teavet Liidu tegevuse kohta. Selle õiguse realiseerimiseks sooviski vaide esitaja saada juhatuse ja üldkoosolekute protokolle ja otsuseid.

Seega ei ole tegemist teabenõudega AvTS tähenduses, vaid liidu liikme õigusega saada teavet juhtorganite tegevuse kohta.

Kui isik küsib teavet liidu liikmena, ei ole ta „igäüks“ ning teabe küsimine ei ole teabenõue AvTS tähenduses. Ühenduse liikmel on oma staatusest tingituna eeldatavasti suuremad õigused kui „igäühel“ protokollide ja otsuste saamisel.

Siin võib tõmmata paralleeli kohaliku omavalitsuse liikme õigusega saada teavet kohaliku omavalitsuse asutuselt. Seisukohale, et tegemist on sisesuhtega, millele ei kohaldu AvTS, on asunud Riigikohus haldusasjas nr 3-3-1-55-04.

Antud juhul on vaide esitaja pöördunud Eesti Teadushuvihariduse Liidu poole selle liikmena teabe saamiseks, millele tal on õigus sisesuhtest tulenevalt.

Inspektsioonil puudub pädevus liikmelisussuhtest tuleneva teabe küsimistega seotud vaiete lahendamiseks. Sellised küsimused tuleb lahendada ühenduse siseselt või kohtus.

Kuna praegusel juhul ei ole tegemist teabenõudega AvTS tähenduses, ei asu inspektsioon hindama, kas küsitud teave puudutas avaliku ülesande täitmist või riigieelarvelise raha kasutamist, st kas liit on küsitud suhtes teabevaldaja või mitte.

Kuna vaide esitaja teabe küsimisele ei kohaldu AvTS ning inspektsiooni pädevuses ei ole lahendada liidu sisesuhteid, jätan vaide rahuldamata.

/allkirjastatud digitaalselt/

Sirje Biin
juhtivinspektor
peadirektori volitusel